

УПУТСТВО
о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача
у Босни и Херцеговини

Сарајево, мај 2024. године

На основу члана 2.9 став (1) тачка 2, а у вези с чланом 17.10 став (2) Изборног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 и 24/24), Централна изборна комисија Босне и Херцеговине је на 20. сједници, одржаној 03.05.2024. године, утврдила

УПУТСТВО
о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача
у Босни и Херцеговини
(Пречишћени текст)

ПОГЛАВЉЕ I. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Члан 1.
(Примјена)

Упутством о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Упутство) се утврђују:

- а) поступак подношења захтјева и критерији за акредитовање изборних посматрача (члан 17.3, члан 17.4 став (1) и члан 17.5 став (1) и (2) Изборног закона БиХ),
- б) рокови за подношење и рјешавање по захтјеву (члан 17.7 Изборног закона БиХ),
- ц) разматрање захтјева за акредитовање изборних посматрача (члан 17.10 став (2) Изборног закона БиХ),
- д) изглед, садржај и дистрибуција акредитација (члан 17.6 Изборног закона БиХ),
- е) приступ акредитованог посматрача мјесту посматрања изборних активности (члан 17.1 став (2) Изборног закона БиХ),
- ф) одузимање својства посматрача (члан 17.10 став (1) Изборног закона БиХ) и
- г) форма обрасца захтјева за акредитовање и изглед акредитација (члан 17.6 Изборног закона БиХ).

Члан 2.
(Дефиниције)

Поједини изрази употребљени у овом Упутству имају следећа значења:

- а) **посматрач** означава представника политичког субјекта, представника удружења и међународног посматрача акредитованог складу с одредбама овог Упутства,
- б) **удружење** означава удружење или фондацију основане у складу са законима о удружењима и фондацијама,
- ц) **међународни посматрач** означава представника међународне владине и међународне невладине организације, представника стране владе и изборне званичнике и

д) **акредитација** означава документ који издаје Централна изборна комисија БиХ на основу којег посматрачи остварују право посматрања изборних активности.

ПОГЛАВЉЕ II. ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЈЕВА И КРИТЕРИЈИ ЗА АКРЕДИТОВАЊЕ ИЗБОРНИХ ПОСМАТРАЧА

Одјељак А. Посматрачи политичких субјеката

Члан 3.

(Подношење захтјева за акредитовање политичких субјеката – члан 17.5 Изборног закона БиХ)

(1) Представници политичких субјеката које је овјерила Централна изборна комисија Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Централна изборна комисија БиХ) подносе захтјев Централној изборној комисији БиХ лично или електронским путем за акредитовање посматрача за посматрање рада Централне изборне комисије БиХ и рада Главног центра за бројање. Захтјев за акредитовање посматрача за посматрање рада изборне комисије, Центра за бирачки списак и рада на бирачком мјесту и другим изборним мјестима представници политичких субјеката подносе изборној комисији у основној изборној јединици унутар изборне јединице за коју се кандидују.

(2) Захтјев за акредитовање који политички субјект поднесе Централној изборној комисији БиХ сматраће се важећим само ако су га потписала лица која су у пријави за овјеру за учествовање на изборима наведена као лица овлаштена за заступање и чији је потпис депонован код Централне изборне комисије БиХ.

(3) Централна изборна комисија БиХ ће сву комуникацију с политичким субјектима остваривати искључиво преко сједишта политичке странке, коалиције, независног кандидата или листе независних кандидата или преко лица овлаштеног за заступање пред Централном изборном комисијом БиХ.

(4) Захтјев за акредитовање који политички субјект поднесе изборној комисији у основној изборној јединици унутар изборне јединице за коју се кандидује сматраће се важећим ако су га потписала лица која су у пријави за овјеру за учествовање на изборима наведена као лица овлаштена за заступање и чији је потпис депонован код Централне изборне комисије БиХ или изборне комисије.

(5) Уз захтјев из става (1) овог члана, политички субјект доставља и контакт податке (адреса, број телефона, факса и е-маил).

(6) Образац захтјева за издавање акредитације политичким субјектима и образац правила понашања и изјава о поштовању тајности гласања биће доступни у Централној изборној комисији БиХ и у изборним комисијама.

(7) Уз захтјев из става (2) овог члана, политички субјект попуниће листу предложених посматрача која садржи име и презиме, број важеће личне карте и јединствени матични број посматрача те образац правила понашања с потписаном изјавом о поштовању тајности гласања сваког предложеног посматрача.

(8) Право акредитовања за посматрање изборних радњи из става (1) овог члана имају политички субјекти који се налазе на листи политичких субјеката које је утврдила Централна изборна комисија БиХ по поступку који се примјењује за предлагање чланова бирачких одбора.

Одјељак Б. Посматрачи удружења

Члан 4.

(Подношење захтјева за акредитовање удружења – члан 17.4 став (1) Изборног закона БиХ)

(1) Представници удружења захтјев за акредитовање посматрача за посматрање свих изборних активности подносе Централној изборној комисији БиХ лично или електронским путем.

(2) У захтјеву за издавање акредитације удружење наводи:

- a) изборне активности које жели посматрати,
- b) контакт-податке (адресу, број телефона, факса и е-маил),
- c) изборне јединице у којима жели посматрати изборне активности,
- d) број посматрача и
- e) разлоге због којих желе посматрати изборни процес.

(3) Захтјев из става (2) садржи и изјаву из члана 17.4 став (1) тачка 1) и 2) Изборног закона БиХ.

(4) Уз захтјев удружење доставља:

- a) листу имена предложених посматрача која садржи име и презиме, број важеће личне карте и јединствени матични број посматрача;
- b) извод о упису удружења у регистар удружења код надлежног органа који не може бити старији од 60 дана и
- c) образац правила понашања и изјаву о поштовању тајности гласања.

(5) Удружење подноси посебан захтјев за сваку изборну јединицу у којој жели посматрати изборне активности.

Одјељак Ц. Међународни посматрачи

Члан 5.

(Подношење захтјева за акредитовање међународних посматрача – члан 17.3 Изборног закона БиХ)

(1) Представници међународних посматрача захтјев за акредитовање подносе Централној изборној комисији БиХ лично или електронским путем.

(2) Уз захтјев за издавање акредитација, представници међународних посматрача на захтјеву за акредитовање достављају контакт-податке и попуњену листу предложених посматрача која садржи: име, презиме, назив државе која је издала пасош и број пасоша.

(3) Представници међународних посматрача у захтјеву означају изборне активности које желе посматрати. Представници међународних посматрача могу посматрати назначену изборну активност у свим основним изборним јединицама у којима то желе.

(4) Представник међународне организације на захтјеву за издавање акредитације потписује изјаву да наведена организација не обавља било какву активност у име политичког субјекта и да ће се придржавати одредби Изборног закона БиХ.

(5) Међународни посматрачи уз захтјев за акредитовање достављају акт који је потписало овлаштено лице у којем наводе разлоге због којих су заинтересовани да посматрају изборни процес у БиХ.

Одјељак Д. Посматрачи у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине

Члан 6.
(Подношење захтјева)

- (1) Политички субјекти, удружења и међународни посматрачи могу поднијети захтјев за акредитовање својих посматрача за посматрање избора на бирачком мјесту одређеном за гласање држављана Босне и Херцеговине (у даљем тексту: држављани БиХ) у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: ДКП БиХ) Централној изборној комисији БиХ непосредно или посредством ДКП-а БиХ.
- (2) Представници политичких субјеката, удружења и међународних посматрача попуниће листу предложених посматрача која садржи: име и презиме, назив државе која је издала пасош, број пасоша, број важеће личне карте и јединствени матични број те образац о правилима понашања и изјаву о поштовању тајности гласања сваког предложеног посматрача.
- (3) Представници политичких субјеката, удружења и међународних посматрача означиће у захтјеву у којим ДКП-има БиХ, одређеним за гласање, желе посматрати гласање.
- (4) Акредитовани посматрачи су, поред обавеза прописаних Изборним законом БиХ и овим упутством, дужни поштовати и специфичне сигурносне процедуре које се односе на рад ДКП-а.

Одјељак Е. Критерији за акредитовање посматрача политичких субјеката и удружења

Члан 7.
(Критерији за акредитовање политичких субјеката и удружења – члан 17.4 и 17.5 Изборног закона БиХ)

- (1) Политички субјекти и удружења могу предложити за посматраче само лица која су држављани БиХ и која су пунољетна.
- (2) Централна изборна комисија БиХ одбиће захтјев за акредитовање за лице:
 - a) које је кандидат на предстојећим изборима;
 - b) чија је кандидатура на предстојећим изборима одбијена, или је његово име накнадно скинуто с листе кандидата;
 - c) којем је Централна изборна комисија БиХ изрекла санкцију забране рада у бирачком одбору, у Центру за бирачки списак или у изборној комисији;
 - d) које је предложио политички субјект који није овјерен за учествовање на изборима;
 - e) које је члан бирачког одбора;
 - f) које је у извршној или законодавној власти у изборној јединици за ниво за који се бира (за општинско вијеће и за општинског начелника на локалним изборима, за више нивое власти на општим изборима).

ПОГЛАВЉЕ III. РОКОВИ ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЈЕВА И РЈЕШАВАЊЕ

Члан 8.
(Рокови за подношење захтјева и рјешавање – члан 17.7 Изборног закона БиХ)

- (1) Рок за подношење захтјева за издавање акредитације тече од дана расписивања избора.

(2) Крајњи рок за подношење захтјева за издавање акредитације политичким субјектима и удружењима је 15 дана прије дана одржавања избора.

(3) Надлежна изборна комисија ће о захтјевима који су наведени у ставу (1) и (2) овог члана донијети одлуку најкасније у року од десет дана од дана подношења захтјева.

(4) Крајњи рок за подношење захтјева за акредитовање међународних посматрача је седам дана прије дана одржавања избора, а изузетно Централна изборна комисија БиХ може одобрити захтјев за акредитовање један дан прије дана одржавања избора.

ПОГЛАВЉЕ IV. РАЗМАТРАЊЕ ЗАХТЈЕВА ЗА АКРЕДИТОВАЊЕ ИЗБОРНИХ ПОСМАТРАЧА (члан 17.10 став (2) Изборног закона БиХ)

Одјељак А. Захтјеви политичких субјеката

Члан 9.

(Разматрање захтјева политичких субјеката)

(1) Обрасци захтјева за акредитовање политичких субјеката су доступни на интернет-страници Централне изборне комисије БиХ.

(2) Испуњене захтјеве за издавање акредитација политички субјекти достављају Централној изборној комисији БиХ и изборним комисијама, у зависности од тога да ли се желе акредитовати за посматрање рада Централне изборне комисије и рада Главног центра за бројање или посматрање рада изборне комисије, Центра за бирачки списак и рада на бирачком мјесту и другим изборним мјестима.

(3) Након пријема захтјева, Централна изборна комисија БиХ и изборна комисија провјеравају да ли је политички субјект овјерен за учествовање на изборима у изборној јединици којој припада основна изборна јединица за коју су предложили своје посматраче.

(4) Провјера из става (3) овог члана врши се на основу листе политичких субјеката који су овјерени у изборној јединици којој припада основна изборна јединица за коју су политички субјекти предложили своје посматраче, коју је доставила Централна изборна комисија БиХ.

(5) Централна изборна комисија БиХ и изборна комисија задржавају оригинални примјерак обрасца правила понашања и изјаве о поштовању тајности гласања. Одлука о акредитовању и копија обрасца правила понашања и изјава о поштовању тајности гласања доставља се политичком субјекту као подносиоцу захтјева. Одлука изборне комисије о акредитовању политичког субјекта доставља се Централној изборној комисији БиХ. Листа акредитованих посматрача доставља се на сва бирачка мјеста у основној изборној јединици на коју се захтјев односи. Посматрач је дужан носити акредитацију.

(6) Централна изборна комисија БиХ и изборна комисија ће одлуком одбити захтјев за издавање акредитације у следећим случајевима:

- a) ако је поништена овјера политичког субјекта,
- b) ако предложени посматрач не испуњава услове из члана 3. овог упутства,
- c) ако је поједино лице већ предложено, односно ако га је акредитовао други политички субјект или удружење.

Одјељак Б. Захтјеви удружења

Члан 10.
(Разматрање захтјева за удружења)

(1) Централна изборна комисија БиХ разматра захтјев за издавање акредитације који је поднијело удружење те може захтјев одбити ако утврди да је удружење основало или га спонзорше политички субјект, или је укључено у било какве активности у име овјереног политичког субјекта, или ако утврди да удружење није основао нити га спонзорише политички субјект, или није укључено у било какве активности у име овјереног политичког субјекта, захтјев одобрити.

(2) Централна изборна комисија БиХ сачињава листу с именима акредитованих посматрача која се налази у прилогу одлуке о акредитовању удружења и чини њен саставни дио и доставља свим изборним комисијама основних изборних јединица у којима су удружења акредитована.

(3) Изборне комисије достављају листу из става (2) овог члана на сва бирачка мјеста у основној изборној јединици на коју се захтјев односи.

(4) Уколико удружење не достави доказе наведене у члану 4. овог упутства, Централна изборна комисија БиХ одбиће захтјев за издавање акредитације удружењу.

Одјељак Ц. Захтјеви међународних посматрача

Члан 11.
(Разматрање захтјева међународних посматрача)

(1) Одлуку о расписивању избора Централна изборна комисија БиХ на дан расписивања избора доставља Министарству спољних послова БиХ и другим релевантним органима с циљем благовременог обавјештавања међународних посматрача и држава с којим БиХ има дипломатско-конзуларне односе о дану одржавања избора и посматрања избора.

(2) Централна изборна комисија БиХ разматра захтјев за издавање акредитације међународног посматрача те захтјев може одбити ако утврди да је укључен у било какве активности у име овјереног политичког субјекта.

(3) Централна изборна комисија БиХ сачињава листу међународних посматрача чији су захтјеви одобрени и доставља је свим изборним комисијама основних изборних јединица у којима су међународни посматрачи акредитовани.

(4) Централна изборна комисија БиХ одржаће прије одржавања избора по могућности састанак са акредитованих међународним посматрачима и том приликом ће дистрибуирати информативни материјал за посматрање избора у БиХ.

(5) Уколико међународни посматрачи не доставе доказе наведене у члану 5. овог упутства, Централна изборна комисија БиХ ће одбити захтјев за издавање акредитације.

Одјељак Д. Посматрачи на бирачким мјестима за гласање у одсуству и посматрачи мобилних тимова

Члан 12.
(Посматрачи на бирачким мјестима за гласање у одсуству)

(1) Посматрачи политичких субјеката могу имати приступ бирачким мјестима за гласање у одсуству и то на бирачком мјесту на којем се у изводу из Централног бирачког списка налазе бирачи да гласају за изборну јединицу у којој се политички субјект кандидује.

(2) Посматрачи удружења могу имати приступ бирачким мјестима за гласање у одсуству и то на бирачком мјесту за које им је одобрен захтјев за акредитовање.

(3) Политички субјекти и удружења сами сnose одговорност да од Централне изборне комисије БиХ траже информацију о локацији бирачких мјеста за гласање у одсуству која се налазе у другим основним изборним јединицама. Политички субјекти и удружења контактираће изборну комисију основне изборне јединице у којој се налази бирачко мјесто за гласање у одсуству ради акредитовања својих посматрача.

Члан 13. **(Посматрачи рада мобилних тимова)**

Општинске/градске изборне комисије су дужне сачинити план рада мобилног тима који садржи састав, распоред рада и руту кретања мобилног тима, а који се доставља акредитованом посматрачу на његов захтјев.

ПОГЛАВЉЕ V. ИЗГЛЕД, САДРЖАЈ И ДИСТРИБУЦИЈА АКРЕДИТАЦИЈА

Члан 14. **(Изглед и садржај акредитације – члан 17.6 Изборног закона БиХ)**

(1) Акредитација је правоугаоног облика и садржи сљедеће податке:

а) у горњем дијелу:

1) знак Централне изборне комисије БиХ;

б) у средњем дијелу:

1) лого избора;

ц) испод:

1) име и презиме акредитованог посматрача,

2) датум издавања акредитације и број одлуке,

3) потпис овлашћеног лица које је издало акредитацију;

д) поред потписа, у десном углу:

1) печат изборне комисије која издаје беџ и

е) у горњем десном углу стоји ознака врсте посматрача:

1) за политичке субјекте уписана ознака "ПС" и поред тога шифра коју је доставила Централна изборна комисија БиХ,

2) за удружења уписана ознака "ПУ" и поред тога број, почевши од броја 1 и

3) за међународног посматрача уписана ознака "МП" и поред тога број, почевши од броја 1.

(2) Акредитација за политичке субјекте је бијеле боје, за удружења сиве, а за међународне посматраче свијетлоружичасте боје.

(3) Подаци на акредитацији штампају се на језицима и писмима који су у службеној употреби у Босни и Херцеговини.

(4) На полеђини акредитације исписан је текст: "Посматрач у току посматрања изборног процеса неће ометати изборне активности и поштоваће тајност гласања. За вријеме посматрања изборних активности посматрач ће носити службену акредитацију и неће носити било каква обиљежја или ознаке које га повезују с одређеном политичком странком, коалицијом, листом независних кандидата, независним кандидатом и кандидатом с посебне листе кандидата припадника националних мањина."

(5) Текст из става (4) овог члана је на енглеском језику на акредитацијама за међународне посматраче.

Члан 15.

(Дистрибуција службене акредитације политичким субјектима)

(1) Централна изборна комисија БиХ израђује службене акредитације (у даљем тексту: акредитација) за посматраче политичких субјеката акредитованих за посматрање рада Централне изборне комисије БиХ и рада Главног центра за бројање.

(2) Централна изборна комисија БиХ утврђује изглед акредитације и доставља је у изборне комисије, а изборне комисије одговорне су за издавање и дистрибуцију акредитација свим акредитованим посматрачима политичких субјеката у њиховој основној изборној јединици.

(3) Акредитовани посматрачи преузимају акредитације из става (2) овог члана у изборној комисији у основној изборној јединици у којој су акредитовани за посматрање, уз претходно предочен образац правила понашања и изјаву о поштовању тајности гласања.

(4) Сваки посматрач за вријеме посматрања изборне активности дужан је носити акредитацију.

Члан 16.

(Дистрибуција службене акредитације удружењима)

(1) Централна изборна комисија БиХ утврђује изглед акредитације и доставља је у изборне комисије, а изборне комисије одговорне су за издавање и дистрибуцију акредитација свим акредитованим посматрачима удружења у њиховој основној изборној јединици.

(2) Приликом преузимања акредитације, представник удружења мора предати на увид изборној комисији потписане обрасце правила понашања и изјаве о поштовању тајности гласања акредитованих посматрача.

(3) Изборна комисија провјериће да ли назив удружења, наведен у изјави, одговара називу удружења с листе удружења грађана које је акредитовала Централна изборна комисија БиХ.

(4) Изборна комисија издаће онолико акредитација колико је било потписаних образаца правила понашања и изјава о поштовању тајности гласања.

(5) Акредитовани посматрач удружења задржаће потписан образац правила понашања и изјаву о поштовању тајности гласања из става (2) овог члана и тако осигурати да је лице које носи акредитацију лице које је потписало образац правила понашања и изјаву о поштовању тајности гласања.

(6) Сваки посматрач за вријеме посматрања изборне активности дужан је носити акредитацију.

Члан 17.

(Дистрибуција службене акредитације међународним посматрачима)

- (1) Акредитовани међународни посматрачи преузимају акредитације у Централној изборној комисији БиХ најкасније до дана одржавања избора.
- (2) Сваки посматрач за вријеме посматрања изборне активности дужан је носити акредитацију.

Члан 18.

(Дистрибуција службене акредитације посматрачима на бирачким мјестима у ДКП-има)

- (1) Централна изборна комисија БиХ надлежна је за израду и дистрибуцију службене акредитације акредитованих посматрачима за посматрање избора на бирачком мјесту у ДКП-у БиХ одређеном за гласање држављана БиХ.
- (2) Акредитовани посматрачи из става (1) овог члана преузимају акредитације у Централној изборној комисији БиХ или у ДКП-у БиХ одређеном за гласање.
- (3) Сваки посматрач дужан је за вријеме посматрања избора на бирачком мјесту одређеном за гласање држављана БиХ у ДКП-има БиХ носити акредитацију.

ПОГЛАВЉЕ VI. ПРИСТУП АКРЕДИТОВАНОГ ПОСМАТРАЧА МЈЕСТУ ПОСМАТРАЊА ИЗБОРНИХ АКТИВНОСТИ (члан 17.1 и 17.2 Изборног закона БиХ)

Члан 19.

(Приступ посматрача мјесту изборних активности)

- (1) Након доласка на мјесто посматрања изборних активности, посматрач мора показати лични идентификациони документ овлаштену лицу органа за провођење избора.
- (2) Овлаштено лице провјериће идентификациони документ с фотографијом посматрача, како би утврдило да се име посматрача налази на акредитацији.
- (3) Овлаштено лице записује име посматрача, назив субјекта који га је акредитовао и његов број акредитације у записник органа за провођење избора, биљежећи вријеме када је посматрач стигао и вријеме када је посматрач напустио просторије, како би се број посматрача ограничио на једног посматрача у исто вријеме на једном мјесту посматрања изборних активности ако се ради о посматрачу политичког субјекта и удружења.
- (4) Овлаштено лице задржаће идентификациони документ до тренутка када посматрач напушта мјесто посматрања изборних активности и дужан је обавијестити овлаштено лице о напуштању просторија, након чега биће му враћен идентификациони документ. Приликом напуштања мјеста посматрања, посматрач задржава акредитацију.
- (5) Број присутних међународних посматрача на бирачком мјесту није ограничен, али не смије утицати на регуларност изборног процеса.
- (6) Међународни посматрач на свако мјесто на којем посматра изборну активност може са собом увести и преводиоца.

ПОГЛАВЉЕ VII. АКРЕДИТОВАНИ ПОСМАТРАЧИ У ГЛАВНОМ ЦЕНТРУ ЗА БРОЈАЊЕ

Члан 20.

(Приступ акредитованим посматрачима у Главном центру за бројање)

- (1) Акредитовани посматрачи могу посматрати процес бројања гласова и све активности који се одвијају у Главном центру за бројање, о чему се води посебна евиденција присуства акредитованих посматрача.
- (2) Посматрачи једног политичког субјекта у Главном центру за бројање имају право да осигурају да њихови посматрачи истовремено посматрају све активности које се одвијају у Главном центру за бројање, на начин да један посматрач може посматрати једну активност сходно одредбама Правилника о раду и организацији рада и утврђивању резултата гласања у Главном центру за бројање за Локалне изборе 2024. године.
- (3) Акредитовани посматрачи могу се кретати по радним просторима Главног центра за бројање који су означени као зоне којима ова лица имају приступ. У свакој радној смјени одређује се ангажовано особље Главног центра за бројање које је задужено за вођење евиденције присуства посматрача, информисање посматрача, организовање обиласка простора Главног центра за бројање и пружање одговора у вези са појединим активностима које се одвијају у одјелима и групама.
- (4) У току обиласка Главног центра за бројање посматрачии посјетиоци морају се придржавати правила о кућном реду и не смију на било који начин утицати на сам процес бројања гласова и активности које су у току, нити ометати ангажовано особље Главног центра за бројање у раду.
- (5) Свим посматрачима биће на располагању књига примједби акредитованих посматрача у коју могу унијети своје примједбе, сугестије и запажања.
- (6) Одговоре на питања акредитованих посматрача везана за поједине активности које се проводе у Главном центру за бројање осим административног асистента, могу давати и надзорници смјене, надзорници одјељења и група у Главном центру за бројање из дјела послова које обављају и у оквиру својих надлежности. За сва остала питања која се регулишу посебним актом којег доноси руководеће особље Главног центра за бројање, посматрачима рада Главног центра за бројање стоји на располагању руководеће особље Главног центра за бројање.

ПОГЛАВЉЕ VIII. ОДУЗИМАЊЕ СВОЈСТВА ПОСМАТРАЧА

Члан 21.

(Разлози за одузимање својства посматрача)

Орган за провођење избора одузеће својство акредитованом посматрачу и удаљити га с мјеста посматрања изборних активности у току посматрања изборног процеса ако:

- a) омета изборне активности,
- b) не поштује тајност гласања,
- c) не носи службену акредитацију и
- d) носи ознаке које га повезују с одређеним политичким субјектом.

Члан 22.

(Поступак одузимања својства посматрача)

(1) У поступку удаљавања акредитованог посматрача са изборног мјеста, представник органа за провођење избора треба претходно опоменути акредитованог посматрача који омета изборни процес и предузети све друге расположиве мјере и радње да ометање престане, а ако акредитовани посматрач настави ометање, удаљиће га с мјеста посматрања изборних активности.

(2) Надлежни орган за провођење избора обавијестиће политичког субјекта, удружење, односно међународног посматрача о поништењу акредитације.

ПОГЛАВЉЕ IX. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 23. (Прилози)

Саставни дио овог Упутства су:

- a) (АП-1-ИП) образац правила понашања и изјава о поштовању тајности гласања,
- b) Обрасци изгледа акредитације за међународне посматраче,
- c) Обрасци изгледа акредитације за политичке субјекте и
- d) Обрасци изгледа акредитације за удружења.

Члан 23а (Употреба израза у мушком и женском роду)

Ријечи које су ради прегледности у овом Упутству, наведене у једном роду, без дискриминације се односе и на мушки и на женски род.

Члан 24. (Прописи обухваћени Упутством)

Ово Упутство обухвата Упутство о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 27/22) и Упутство о измјенама и допунама Упутства о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача у Босни и Херцеговини број: 05-1-02-2-591-1/24 од 03.05.2024. године.

Члан 25. (Објављивање)

Ово Упутство ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном гласнику БиХ", "Службеним новинама ФБиХ", "Службеном гласнику РС", "Службеном гласнику Брчко дистрикта БиХ" и на интернет-страници Централне изборне комисије БиХ www.izbori.ba.

Број: 05-1-02-2-594-1/24
Сарајево, 03.05.2024. године

ЗАХТЈЕВ ЗА АКРЕДИТИРАЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПОСМАТРАЊЕ ИЗБОРА

Општи подаци	
Назив (Политички субјект/Удружење грађана/Међународна организација)	
Тип/врста организације: (Означите одговарајући квадратић поред врсте организације)	1) Политички субјект 2) Удружење грађана 3) Међународна организација
Контакт адреса	
Број телефона / факса, укључујући и позивни број	
Е-маил	

Подаци о активностима посматрања	
Организације се пријављују за посматрање: (Означите одговарајући квадратић поред назива изборне активности коју намјеравате посматрати)	A) Рада Централне изборне комисије БиХ B) Рада изборне комисије C) Рада центра за бирачки списак D) Рада на бирачком мјесту E) Рада Главног центра за бројање F) Рада у дипломатско-конзуларним представништвима

Својим потписом овлашћено лице организације потврђује да ће се организација и акредитирани посматрач, придржавати одредби Изборног закона Босне и Херцеговине и прописа утврђених од стране Централне изборне комисије Босне и Херцеговине.

Датум	Потпис овлашћеног лица организације
-------	-------------------------------------

ПОДАЦИ О ПРЕДЛОЖЕНИМ ПОСМАТРАЧИМА

Подаци о организацији и мјесту посматрања	
Назив (Политичког субјекта/Удружења грађана/Међународне организације)	
Активност која се посматра: (навести назив и мјесто :ЦИК БиХ, ОИК/ГИК-Општина /Град, ГЦБ, БМ-Општина /Град, ДКП БиХ-Град)	

Лични подаци посматрача					
Р/Б	Презиме	Име	Број важеће личне исправе	Назив државе која је издала личну исправу	Јединствени матични број (за посматраче држављане БиХ)
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					

Датум	Потпис овлашћеног лица организације
-------	-------------------------------------

ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ИЗЈАВА О ПОШТИВАЊУ ТАЈНОСТИ ГЛАСАЊА

акредитираног посматрача за посматрање рада: Централне изборне комисије БиХ, изборне комисије, центра за бирачки списак, бирачког мјеста, Главног центра за бројање, бирачких мјеста у ДКП БиХ и других изборних мјеста

Подаци о организацији и посматрачу	
Назив (Политички субјект/Удружење грађана/Међународна организација)	
Презиме и име посматрача	

ПРАВИЛА ПОНАШАЊА

Ја, _____, као акредитирани посматрач, овим изјављујем:

- А) да ћу бити непристран у складу с мојим дужностима;
- Б) да се нећу мијешати у изборни процес који укључује упис бирача у Централни бирачки списак, процедуру на дан гласања или бројања гласова и да ћу поштовати тајност гласања;
- Ц) да нећу покушати вршити било какав утицај на лице у вези с његовим избором бирачких опција или начина на који ће означити гласачки листић;
- Д) да ћу поштовати одредбе Изборног закона БиХ.

Посматрач може стављати образложене примједбе на рад органа надлежних за провођење избора утврђених Изборним законом БиХ у писаној форми које се прилажу у записник о раду органа надлежног за провођење избора, на основу чега политички субјект може уложити приговор надлежном органу.

Датум	Потпис посматрача
-------	-------------------

Ime: _____ **PS-** _____

Prezime: _____

Pravo promatranja
prema odluci SIP BiH

br. _____

Nadnevak: _____

Ovjerava: _____

MP

Promatrač tijekom promatranja izbornog procesa neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme promatranja izbornih aktivnosti, promatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom neovisnih kandidata, neovisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina

Име: _____ **ПС-** _____

Презиме: _____

Право посматрања
према одлуци ЦИК БиХ

бр. _____

Датум: _____

Овјерава: _____

МП

Посматрач, у току посматрања изборног процеса, неће ометати изборне активности и поштиват ће тајно гласања. За вријеме посматрања изборних активности посматрач ће носити службену акредитацију и неће носити било каква обилежја или ознаке које га повезују с одређеном политичком партијом, коалицијом, листом независних кандидата, независни кандидатом и кандидатом са посебне листе кандидата припадника националних мањина.

Име: _____ **PS-** _____

Prezime: _____

Pravo posmatranja
prema odluci CIK BiH

br. _____

Datum: _____

Ovjerava: _____

MP

Posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatima sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina

Ime: _____ **PU-** _____

Prezime: _____

Pravo promatranja
prema odluci SIP BiH

br. _____

Nadnevak: _____

Ovjerava: _____ **MP**

Promatrač tijekom promatranja izbornog procesa neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasovanja. Za vrijeme promatranja izbornih aktivnosti, promatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom neovisnih kandidata, neovisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.

Ime: _____ **PU-** _____

Prezime: _____

Pravo posmatranja
prema odluci CIK BiH

br. _____

Datum: _____

Ovjerava: _____ **MP**

Posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.

Име: _____ **ПУ-** _____

Презиме: _____

Право посматрања
према одлуци ЦИК БиХ

бр. _____

Датум: _____

Овјерава: _____ **МП**

Посматрач, у току посматрања изборног процеса, неће ометати изборне активности и поштиват ће тајно гласања. За вријеме посматрања изборних активности посматрач ће носити службену акредитацију и неће носити било каква обиљежја или ознаке које га повезују с одређеном политичком партијом, коалицијом, листом независних кандидата, независним кандидатом и кандидатом са посебне листе кандидата припадника националних мањина.

Name: _____ **MP-** _____

Surname: _____

Right to observe
as per BiH CEC Decision

No : _____

Date: _____

Approved by: _____

Stamp

While observing the electoral process, the observer shall not disturb the electoral activities and he/she shall respect the secrecy of voting. While observing electoral activities, an observer shall wear the official accreditation card and shall not wear any insignia or markings which affiliate him/her with a specific political party, coalition, list of independent candidates, an independent candidate, and a candidate from a separate list of candidates representatives of national minorities.

Name: _____ **MP-** _____

Surname: _____

Right to observe
as per BiH CEC Decision

No : _____

Date: _____

Approved by: _____

Stamp

While observing the electoral process, the observer shall not disturb the electoral activities and he/she shall respect the secrecy of voting. While observing electoral activities, an observer shall wear the official accreditation card and shall not wear any insignia or markings which affiliate him/her with a specific political party, coalition, list of independent candidates, an independent candidate, and a candidate from a separate list of candidates representatives of national minorities.